

"בסיסנים קיימים אצל"

הקדמה

התוכנית לבית ספר ירוק, הינה יוזמה המחחישה לתלמידים את השינויים החלים בעולמנו, בעקבות פיתוח טכנולוגי ורצון לחיים נוחים וטובים יותר, חיים היוצרים פסולת רבה, נזק לסביבתנו הקרובה ופגיעה במשאבי כדור הארץ. פגיעה שלא תהיה לה תקנה החינוך הינו כלי בסיסי חשוב להובלת שינויים לחטן פיתוח הקיים. כדי להגן על הסביבה. תלמידנו הינם דור המנהיגות המובילה של המחר.

החברת מסכמת שנת פעילות עם "דור הוותיקים" בדיור המוגן "בית אילדן" בקריית חוצקין.

פעילות בה תלמידי שכבות ז'-ח', נפגשו עם קבוצת הוותיקים, בכל מפגש השתתפה קבוצת תלמידים אחרת. המפגשים התקיימו אחת לשלושה שבועות. יחד הקימו גינת ירקות אורגנים, תבלינים ופרחים. במפגשים חקרו יחד את שורשי העבר, חשבו על דרכים כיצד לשמור על העולם, עסקו בהסברה הדדית בנושא הגנת הסביבה, וכך העמיקו את הקשר בין הדורות.

החברת כוללת בתוכה את "השורשים הירוקים" של "הוותיקים" בהיותם ילדים, כיצד התנהלו בעבר וכיצד התנהלותם בעבר שחרה על העולם במידה מסוימת, לעומת התנהלות תלמידנו בהווה, התנהלות לא נכונה הפוגעת בסביבה ובמשאבים.

החברת היא דרך נוספת להעלות על סדר היום את נושא הקיימות ואיכות הסביבה. בחברת מובאות ההמלצות הטובות ביותר, אותן חובה לבצע, על מנת לשמור על עולמנו למעננו וכדי לחסוך במשאבים לחטן הדורות הבאים.

המטרה בתוכנית לחנך לקיימות, בכדי להפוך את חיינו לאיכותיים יותר, לחנך למיחזור, וטיפול בפסולת, תוך פיתוח יוזמות ותוכניות, כל זאת על מנת לחנך את תלמידנו להיות בעלי אחריות סביבתית התורמים לסביבתם, מכבדים אותה ופועלים לחטן טיפוח הסביבה, הימנעות מפגיעה בה ושימוש באופן מושכל במשאבים שהטבע יצר עבורנו, על מנת שנחיה בעולם טוב יותר.

"ראה מעשׂי כמות נאים ומשובזים הם וכל מוה שיבראתי-בשׂבילך בראתי תן דעתך שלא תקלקל ותזריב את עולמׂי שאם קלקלת, אין מׂי שיתקן אזוריך" (קהלת רבה ז. י"ג)

התוכנית "בית ספר ירוק" היא תוכנית סביבתית בית ספרית, המובילה להתנהלות חקיימת בבית הספר.

התוכנית גורמת לשינוי בהרגלי התלמידים ומשפיעה על התנהלות נכונה בביתם. התנהלות זאת תשפיע על הוריהם, אחיהם וכל הסובב אותם, וזאת מתוך שאיפה לספק לדור ההווה משאבים, מבלי לפגוע במשאבי הדורות הבאים.

החוברת הופקה בסיוע ה"משרד להגנת הסביבה", בשיתוף עיריית קריית מוצקין ו"איגוד ערים מפרץ חיפה-הגנת הסביבה".
אנו מודים לאנשים ולמוסדות על שיתוף הפעולה והסיוע האדיב.

זרים של תודה

לראש העיר קריית-מוצקין, מר חיים צורי.

למנהל אגף החינוך, אייל אורן.

למנהלת ביה"ס, עיריית סיון.

למנחה דן גוטליב, "איגוד ערים מפרץ חיפה-הגנת הסביבה", על העידוד והתמיכה בהוצאת החוברת.

למנהלת תוכנית "אורטוב" ברשת אורט, דפנה אלון.

למפקחת, אחינועם בן עקיבא מליניאק, "אשל" ג'וינט ישראל, יחד בעשייה חברתית למען הקשישים.

לסגנית המנהלת, ליאורה אביב פרוו.

לרכזת החברתית/קהילתית, עליזה הרון, על הובלת הפרויקט הקהילתי "גינון בין דורי", הכנת המפגשים, התיעוד, הצילום ועריכת החוברת.

לחברת "צוות איכות הסביבה" בביה"ס, המורה עמית דרוקר.

להנהלה ולצוות בית הדיור המוגן "בית אילדן", על פתיחת השערים, על האירוח החם ושיתוף הפעולה המלא.

למנחה, ענת גרין, גננית "בית אילדן", שותפה מלאה בהנעת הפרויקט והובלת קבוצת הוותיקים בנושא הגינון. תודה על שיתוף הפעולה הפורה בהכנת כל המפגשים.

לוותיקים מ"בית אילדן", על שיתוף הפעולה וקבלת הפנים המרגשת בכל מפגש.

לכל התלמידים, שהשתתפו בפרויקט הקהילתי ובאו לכל מפגש באהבה ובהמון רצון לתת.

לתלמידי ה"מועצה הירוקה" בביה"ס ולמורה רינת חמו, "הצוות המפעיל" בכל מפגש.

למורה אלה סיגנביץ ולתלמיד טל טוך, על הסיוע בארגון החומרים במחשב.

לאם שותפה ופעילה בחטיבה, לואיס מלול, על העיצוב וההפקה הגרפית. על הכישרון הנהדר והמקצועיות.

לכל המורים ב"חטיבת יונתן", על שיתוף הפעולה.

לצוות המזכירות ואבות הבית, על שיתוף הפעולה.

כל הזכויות על החומרים ממקורות חיצוניים, ששובצו בחוברת, שמורות לבעליהן.
כל הזכויות שמורות לחט"ב ע"ש "יונתן נתניהו" אורט קריית מוצקין.

תשרי תשע"ד
2013

התלמיד גיא
"ההורים קונים לנו הרבה משחקים
המותאמים לגיל.
אנו גדלים ומואסים בהם
ואז נוצרת פסולת רבה העשויה
מפלסטיק, המצטברת בעולם
ולא מתכלה"

"הותיקה" סוזי
"משחקי הילדות שלנו היו מאוד
מיוחדים. אנחנו בנינו אותם לבד
משאריות שמצאנו ליד פחי האשפה,
כמו למשל...את עגלות התינוק
הישנות פירקנו ובנינו מהם סקייטבורד,
ומקרשים שמצאנו בנינו שולחנות
פינג פונג, מבדים ישנים הכנו כדורגל
וכדורסל. אמא וסבתא הכינו לנו
בובות ודובים משאריות צמר ובגדים
ישנים. שיחקנו במשחקים שהכנו
מנייר כמו סירות, מטוסים,
כובעים ועוד..."

כיצד נשמור על העולם שלנו? ההמלצות...

- ✓ לצרוך פחות משחקים ובמיוחד העשויים מפלסטיק.
- ✓ להעביר משחקים במשפחה, במקום לקנות!
או לתרום לגני ילדים, לא לזרוק!
- ✓ להכין משחקים מחומרים כמו: עץ, בד וחומרים אחרים,
הניתנים למיחזור.

"הותיקה" ישראל
 "בעבר השתמשנו במטפחות
 לקינוח אף. היו מטפחות מאוד
 יפות, רקומות ומושקעות והיה בהן
 שימוש רב פעמי.
 היו לנו מפיות שולחן ומגבות רב
 פעמיות אותן הבאנו לביה"ס.
 המפית עטפה את הכריך והמגבת
 שימשה לניגוב הידיים."

התלמידים אורן ומיתר
 "היום, אנו משתמשים בהרבה
 מטפחות טישו חד פעמיות, הרבה
 מגבונים וכן בגלילי נייר לניגוב
 ידיים וניקיון בכלל.
 כיום אנו מביאים את הכריך
 והפירות בשקיות ניילון, אשר
 מזהמות ואינן מתכלות."

כיצד נשמור על העולם שלנו? ההמלצות...

- ✓ נפחית את השימוש במגבונים ובניירות לצורך ניקיון חפצים, רהיטים וכו'.
- ✓ נשתמש במטלית רב פעמית לניקוי.
- ✓ נשתמש במפיות לאף רק במקרה הצורך ובאופן מבוקר.
- ✓ לביה"ס ולעבודה נשתמש בקופסאות רב פעמיות לאחסון אוכל.
- ✓ נשתמש בשקיות נייר לעטיפת הכריך.

"הותיקה" שרה

"כשהייתי ילדה המזגן לא היה נפוץ. היה לנו חם בקיץ וקר בחורף פשוט לא ידענו ולא סבלנו. היינו יוצאים החוצה בקיץ לרחוב, לשכונה ושם פגשנו את כל המי ומי. עמדנו מתחת לעצים בצל והסתתרנו מפני השמש. דיברנו, שיחקנו ולא התלוננו. בימים חמים במיוחד ההורים שפכו מים על הרצפות כדי לקרר את החדר היו לנו מניפות. בחורף התלבשנו טוב והתכסינו טוב בלילה, וכמובן אטמנו את הפתחים היטב."

התלמידה טאיי
"היום כשחם לנו יש לנו מזגן מרכזי או מזגן בכל חדר. יש גם מאווררים."

אם אנחנו בחוץ למספר רגעים אנו ממש מתחילים לקטר שחם ובורחים מהחום ומהזיעה. וכך אנו מבליים פחות בחוץ."

כיצד נשמור על העולם שלנו? ההמלצות...

העדיפו אויר צח על פני מזגן!
הפעילו את המזגן רק בשעות ממש חמות ולא בכל הבית.
כבו את המזגן כאשר אנו לא נמצאים בחדר או בבית.
סיגרו דלתות של חדרים כאשר המזגן עובד.
כוונו את המזגן לטמפרטורה של 24 מעלות בקיץ,
לא צריך להקפיא את הנוכחים בחדר!
בחורף מספיק 20 מעלות.

התלמידים סהר ושחר
"היום יש בנייני ענק,
אין פיסת אדמה,
אין הרבה עצים.
אנחנו לא מטפלים בצמחים בכלל..."

"הותיקה" מרים
"בילדותי היינו מטפחים גנות.
שתלנו ירקות, היה כיף...
היו עצים בחצרות, בנינו בין העצים
'מחנה', לשם אספנו רהיטים ישנים,
כיסאות, מזרונים ועוד...
בנינו בתים על עצים והיינו מבלים
שם שעות."

כיצד נשמור על העולם שלנו? ההמלצות...

✓ לגדל צמחים באדניות במרפסות ובחצרות.
✓ לטפח את הנוי בין הבניינים.
✓ לעודד קבוצות של גינון וטיפוח קהילתי.

“הותיקה” שיפרה
”היו לנו מעט מכשירים שפעלו
באמצעות סוללות.
המכשירים היו מחוברים בכבל
לנקודת החשמל.”

התלמידים יובל, תומר ודניאל
”היום יש לנו הרבה משחקי מחשב
הפועלים באמצעות סוללות.
בילדותנו הרבה צעצועים פעלו
באמצעות סוללות.
יש לנו גם סוללות בשעונים, בטלפונים
הניידים, במחשבוני, במצלמות
ועוד...”

כיצד נשמור על העולם שלנו? ההשלכות...

- נביא את הסוללות למתקנים ולנקודות איסוף, על מנת למנוע זיהום מי תהום מהחומרים המסוכנים שבסוללה.
- נשתמש בסוללות נטענות על מנת לא לצרוך סוללות רבות.

התלמידות נוי, ניב ועדי,
כל השאריות היום נזרקות לזבל.
אין האכלה של בעלי חיים.
אנו קונים הרבה ומכינים הרבה,
בלי תכנון, ויוצרים הרבה אשפה.

"הותיקה" רחל ת.
בעבר כאשר אמא הכינה אוכל
והיו שאריות, אמא הייתה שולחת
אותנו לחצר להאכיל את בעלי החיים.
לא זרקנו הרבה אוכל!

כיצד נשמור על העולם שלנו? ההסלצות...

נבשל רק על פי הצורך ובכמות המתאימה.
במידה ואפשר- נאכיל בעלי חיים בשאריות האוכל.
נתחיל להפריד סוגי אשפה, כדי להפחית את כמות
האשפה.
נכין מבעוד מועד תפריט שבועי של הארוחות,
ובהתאם נערוך קניות, על מנת לא לקנות ולבשל
שלא לצורך ובכך לזהם את העולם.

“הוטיקה” יהודית
 “בעבר השתמשו בחומרי ניקוי
 מעטים ובכמויות קטנות.
 השקענו יותר כוחות בניקוי,
 שפשפנו וקרצפנו...
 וכך זיהמנו פחות את הסביבה.”

התלמידה קטיה
 “היום אנו משתמשים בהרבה סוגים
 של חומרי ניקוי, גם לבית וגם לגוף.”

כיצד נשמור על העולם שלנו?

ההסלצות...

נפחית את השימוש בחומרי ניקוי רעילים.
 נעבור לשימוש בחומרי ניקוי אקולוגיים כמו: חומץ טבעי
 להברקת חלונות, הסרת שומנים והסרת אבנית
 מקומקומים.
 אלכוהול להסרת כתמים.
 מי סודה להסרת כתמים משטיחים ועוד...

“הותיקה” מרים
“בעבר כשרצינו לשמח ולפנק
את אימא או את החבר/חברה...
היינו קוטפים פרחי בר, יוצרים
זר ואותו מביאים באהבה רבה.”

התלמיד שחר
רוב פרחי הבר מוגנים כיום ואסור
לקטוף אותם.
היום מזמינים זר פרחים מהחנויות.
את הזר עוטפים בנייר צלופן
ובסרטים יפים אשר אינם מתכלים.

כיצד נשמור על העולם שלנו? ההמלצות...

- ✓ נקנה פרחים ללא נייר צלופן וסרטים.
- ✓ נבקש בחנויות הפרחים לעטר את הזרים שלנו בחומרים טבעיים בלבד כמו יוטה, רפיה ונייר קרפ.
- ✓ נכין בעצמנו זרים מפרחי בר שאינם מוגנים.

"הותיקה" ג'ניה
 "כתבנו רק במחברות
 והקפדנו למלא אותן עד הסוף.
 השתמשנו בדפים משני הצדדים
 גם ההורים וגם המורים בדקו
 שאכן מילאנו!
 השתמשנו הרבה בעיתונים כדי
 לקשט ולעטוף מתנות וספרים.
 אספנו קרטונים והיינו מקשטים
 אותם בתמונות מעיתונים, היינו
 משתמשים בהם לאחסון ספרים
 צעצועים ועוד..."

התלמידה שני
 "אנו כותבים במחברות ולא
 ממלאים אותן עד הסוף.
 מדפיסים הרבה דפים במדפסת
 המחשב.
 כותבים בחוברות עבודה וזורקים
 הכל לפח."

מצד אחד,
 יש דברים שחייבים להדפיס על נייר...

מצד שני,
 למה לא להדפיס על שני הצדדים?
 במגזין הדפסות מיתרות ובהדפסה מ-2 צידי הנייר
 אפשר להפיל חתימה של 50 עמיתים

מתחילים
ירוק

כיצד נשמור על העולם שלנו? ההמלצות...

- ✓ לא נדפיס דפים מיותרים במדפסת המחשב.
- ✓ נציע למורים להעביר להם את העבודות על דיסק און קי או במייל.
- ✓ נכתוב במחברות עד סופן.
- ✓ במידה והשתמשנו בנייר, לאחר השימוש נמחזר אותו, על ידי פינוי למכלי איסוף הנייר.

חברי ה"מועצה הירוקה"
 חטיבת יונתן

התלמידות מישל וניקול
 "אנחנו לא זזות לאף מקום...
 לא לבית הספר, לא לחוגים
 וגם לא לחברים...
 אם אבא או אימא לא לוקחים אותנו
 במכונית..."

"הותיקה" שושנה
 "כשאני הייתי ילדה, הלכנו
 לביה"ס ברגל.
 כשהלכנו לחברים לשחק,
 היינו הולכים ברגל.
 היינו הולכים לכל מקום ברגל!
 לחלק מאיתנו היו אופניים או
 קורקינט והיינו מרכיבים
 האחד את השני."

תסתכלו מי הגיע איתכם באותה שעה,
למה שלא תסעו יחד?
אתם תחסכו
והסביבה תרווח.

כיצד נשמור על העולם שלנו? ההמלצות...

- ✓ נתחיל ללכת ברגל ולרכב על אופניים.
- ✓ זה יותר בריא, יותר חסכוני להורים וכמובן יוצר פחות זיהום אוויר...
- ✓ אם כבר נוסעים במכונית, אז צריך להשתדל לנסוע יחד, גם הילדים וגם המבוגרים.

התלמידים שון ויובל
 "בכל בית היום יש טלוויזיות
 מחשבים ומשחקי מחשב...
 כמעט לכל ילד יש סמארטפון...
 אנחנו יושבים כל היום
 ב"פייסבוק" או מול הטלוויזיה,
 ובין לבין אנחנו בסמארטפונים,
 במקום לבלות עם חברים
 ולפתח קשרי חברות."

"הוטיק" צבי
 "כשהייתי ילד את שעות הפנאי
 ביליתי בקריאת ספרים, בעזרה
 בבית ובמשחקים עם חברים...
 כמו: מחניים, "גניבת דגל"
 מחפשים את המטמון, קלאס, גומי
 חמש אבנים, ארבע מקלות, גולות,
 גוגואים ועוד...
 פעמיים בשבוע היינו הולכים
 לתנועה."

כיצד נשמור על העולם שלנו?

ההסלעות...

- ✓ לשחק יותר עם חברים בחצר, במגרש, לצאת מהבית.
- ✓ לקרוא ספרים, ללכת לחוגים.
- ✓ להשתדל לא לשדרג סמארטפונים ומכשירים נוספים מהר.
- ✓ להסתפק בטלוויזיה אחת ובמחשב אחד ולהשתמש כמה שפחות, על מנת לחסוך בצריכת החשמל ולמנוע זיהום אוויר.
- ✓ נשתמש בפחות מחשבים, מסכים, מקלדות, עכברים מדפסות, פלאפונים טלוויזיות ועוד.... אז יהיה לנו פחות זבל, התופס נפח גדול ומזהם.

“הוטיק” מנשה
 “בעבר היו לנו רק כלים רב
 פעמיים.
 הפלסטיק היה הרבה פחות
 בשימוש, וכמו כן המוצרים
 החד-פעמיים העשויים נייר,
 כמו מגבות נייר, טישו וכו’
 עוד לא הומצאו בילדותי”

התלמיד איתי
 “בכל הזדמנות אנו משתמשים
 בכלים חד פעמיים: כוסות, צלחות
 סכו”ם, מגשים, קעריות ועוד...
 הנזק לסביבה גדול! המון פלסטיק
 חומר המתכלה לאחר המון שנים,
 וכן גורם נזק ופגיעה בבע”ח
 שאוכלים את כל שאריות הפלסטיק
 שנזרקו בטבע ונחנקים!”

כיצד נשמור על הטולם שלנו? ההמלצות...

כדאי להמעיט את השימוש במוצרים חד פעמיים העשויים פלסטיק, ולהשתמש בהם רק במקרים שמש אין ברירה! כדאי להתשתמש במוצרים חד פעמיים מקרטון, שמתכלה.

פלסטיק

חד פעמי רב פעמי

IN

OUT

התלמידות שירן ועדן
 "ההורים שלנו יוצאים לקניות ללא
 רשימה, ולוקחים דברים מהמדפים
 בסופר, לפעמים לא ע"פ צורך.
 הם קונים דברים לא בריאים (צבעי מאכל
 חומרים משמרים) קונים מזון להכנה
 מהירה ומזון מעובד.
 לארזת המצרכים הם משתמשים
 בעשרות שקיות ניילון המזהמות את
 הסביבה."

"הותיקה" רחל ח.
 "כשיצאנו לקניות היינו מצויידיים
 ברשימת קניות אותה הכנו מראש
 בשיקול דעת כלכלי, ולקחנו איתנו
 סל רב פעמי, עשוי מחוטים או סרוג
 מניילונים, אשר בו שמנו את
 המצרכים והמוצרים שקנינו."

**GO
 GREEN**

**כיצד נשמור על הטולם שלנו?
 ההמלצות...**

- ✓ לחזור לשימוש בסלים רב פעמיים. בכל הסופרים ניתן לרכוש שקיות בד לשימוש רב פעמי.
- ✓ יש להצטייד ברשימה שקולה על מנת לצרוך רק מה שצריך ובכך לא ליצור פסולת מיותרת.

רשימת קניות מסודרת מונעת מהסביבה
אשפה מיותרת!

מחילים להשוב רוק

התלמידה שקד
 "אנו שותים שתייה מבקבוקים
 העשויים מפלסטיק ופחיות העשויות
 אלומיניום, מיצים שונים ושתייה מוגזת,
 המכילים חומרים משמרים וצבעי מאכל
 שמאוד מזיקים לבריאותינו!
 היום אנו כמעט ולא שותים מי ברז.
 התרגלנו לשתות משקאות ממותקים.
 בעיה זו יוצרת שימוש בבקבוקי שתייה רבים
 העשויים פלסטיק, חומר שמתכלה רק לאחר
 המון שנים, וכך נוצרת פסולת הפוגעת
 בסביבה, בנוסף, כל המיצים והשתייה
 המוגזת פוגעים רבות בבריאותינו
 ויוצרים נזק רב!"

"הותיקה" רחל ח.
 "היינו שותים מים מהברז.
 חינכו אותנו לשתות מים כי זה
 בריא!
 לעיתים אימא או סבתא היו סוחטות
 לנו מיצי פירות הדר טבעיים...
 והיינו שותים אותם לרוויה בחיור."

כיצד נשמור על העולם שלנו? ההסלצות...

- שתו מים. ✓
- סחטו מיצים טבעיים. ✓
- אל תרבו בשתייה מוגזת ובשתיית מיצים מבקבוקים. ✓
- במידה והשתמשתם בבקבוקים ופחיות: ✓
- קחו בקבוקי פלסטיק למיחזור.
- קחו פחיות אלומיניום למיחזור.
- קחו בקבוקי זכוכית למיחזור.

התלמיד יובל
 " היום בסופר יש קרטונים, שקיות
 ניילון ובקבוקי פלסטיק, למוצרי החלב.
 הכל אריזות חד פעמיות אותן אנו
 זורקים לאשפה והן לא מתכלות."

"הותיקה" שושנה
 "בעבר היו בקבוקי חלב העשויים
 מזכוכית.
 את הבקבוקים היו מחזירים למכולת.
 היו גם כדים מיוחדים, אותם היו
 ממלאים כל פעם מחדש, שוטפים
 בתום השימוש וממלאים שוב."

**כיצד נשמור על העולם שלנו?
 ההמלצות...**

את הקרטונים ואת בקבוקי הפלסטיק יש לשים
 במכולת המיחזור.
 את השקיות יש לשים באשפה המופרדת היבשה.

“הותיקה” שרה
 “מספר המכוניות על הכביש
 היה קטן אנשים נסעו פחות,
 השתמשו בעגלות עם סוסים,
 נסעו בתחבורה ציבורית או ברכבת
 למקומות עבודה רחוקים היו
 הסעות.
 האוויר היה פחות מזהם.
 היו פחות נפגעים בתאונות.”

התלמידה אור
 “היום לכל משפחה יש לפחות מכונית
 אחת בה נוסעים לכל מקום, לא זדים
 בלעדיה.
 יש זיהום אוויר, יש עומס בדרכים,
 וכתוצאה מזה מספר התאונות גדול!”

כיצד נשמור על העולם שלנו? ההסלצות...

- בנסיעות קצרות נלך ברגל או נרכב על אופניים. ✓
- נכריז על יום שבתון בו לא נשתמש במכונית. ✓
- נשתמש בתחבורה הציבורית, רכבת, אוטובוס, מונית. ✓
- נגיע לעבודה בהסעות מאורגנות. ✓

"הותיק" שם טוב
 "בעבר היו לנו מכשירי הקלטה
 שהקליטו שירים, סרטים ואירועים
 על גלגלי סלילים. בסליל אחד
 הקלטנו "המון" חומרים. היו לנו
 תקליטים שהכילו שירים. בשנים
 מאוחרות יותר, קלטות שמע החליפו
 את התקליטים, עליהן יכולנו להקליט
 שירים סיפורים ועוד...
 היתרון היה שיכולנו למחוק את הקיים
 בקלטת ולהשתמש בה שנית וכך
 לא נוצרה פסולת של פלסטיק."

התלמידה קרינה
 "היום יש לנו דיסקים, בהם
 צורבים שירים, תמונות ועוד...
 החיסרון בדיסק שלא ניתן להשתמש
 בו לצריבה נוספת ולא להוספת חומרים.
 יש בו הרבה מקום ורובנו לא מתכננים
 מראש מה אנו רוצים לצרוב, וצורבים שיר
 או שנים על דיסק שלם. כך נוצרת
 פסולת רבה של דיסקים
 היוצאים משימוש."

מיחזור דיסקים

כיצד נשמור על העולם שלנו? ההמלצות...

- ✓ נקנה דיסקים באופן מבוקר.
- ✓ נשתמש בדיסק-און-קי לאיסוף ושמירת חומרים.
- ✓ נתכנן מראש דיסק שאנו רוצים לצרוב, על מנת לנצל את כל שטח האיחסון הקיים בו.
- ✓ דיסקים שיצאו מכלל שימוש יש להביא אל תיבת המיחזור לדיסקים, המוצבת בכל עיר, על מנת למחזר.
- ✓ נשתמש בדיסקים שיצאו מכלל שימוש להרחקת יונים, לעבודות אומנות בגני ילדים, חוגים ועוד...

"הותיקה" פילים
 "המים היו מצרך מאוד חשוב
 בגלל שתמיד היה חסר לנו מים
 בארץ היה חשוב שכל אחד יחסוך!
 היינו אוגרים מים במיכלים
 ומשתמשים בהקצבה,
 משקים עם דלי ולא בצינור, רוחצים
 את המכונית עם דלי ומטלית
 ולא בצינור.

התלמידה מעיין
 "בבי" ס ובבית יש מודעות לחיסכון
 במים. יש חסכמים בברזים, אנו
 משתמשים בתבונה במיכלי ההדחה
 בשירותים, ובעת הרחצה כשפותחים את
 הברז מכוונים את הזרם לזרם בינוני ולא
 חזק. כשאנו מצחצחים שיניים, מסתבנים
 או חופפים, אנו מקפידים לסגור את הברז.
 בארץ ישראל אין הרבה מים ויש גידול
 באוכלוסיה לכן אנו חייבים לחסוך!"

כיצד נשמור על העולם שלנו? ההמלצות...

- ✓ המשיכו לחסוך במים!
- ✓ לפני המקלחת אספו את המים הקרים עד לבואם של המים החמים, השתמשו בהם לשטיפה או להשקיית צמחים.
- ✓ אספו מי מזגנים, מי גשם והשתמשו בהם.
- ✓ הרכיבו חסכמים בכל הברזים בבית ובחצר.
- ✓ ווסתי הספיקה-"חסכמים" חוסכים כ-1/3 מכמות המים מבלי להרגיש, הווסתים מאפשרים זרימה קבועה וחסכונית של מים והם קלים להתקנה.
- ✓ השתמשו נכון באסלה הכוללת מנגנון דו כמותי.

"הותיק" בן ציון

היו לנו מכשירי חשמל מעטים
והם היו "זוללי חשמל". הרתחנו
מים על הגז בקומקום שורק,
שהודיע על הרתיחה. קיררנו את
הבית על ידי מאורר וחיממנו ע"י
תנורי גז. כשיצאנו מהחדר או מהבית
הקפדנו לכבות את כל המכשירים
והאורות. השתמשנו בבקבוק מים
חמים להתפנק ולהתחמם בחורף.
הקפדנו מאוד לא לפתוח את
המקרר ללא סיבה חשובה!

התלמידים עדי ואופק
יש לנו הרבה מכשירי חשמל, אנו
לא מקפידים לכבות אותם כשהם לא
בשימוש. אנו מרתיחים מים בקומקום
חשמלי. אנחנו מייבשים כביסה במייבש
כביסה הצורך הרבה חשמל. יש לנו דוד
שמש ואנו מדליקים אותו ללא הגבלה.
אנו פותחים את המקרר בלי תכנון או
מחשבה קודמים, ובכך גורמים לביזבז
אנרגיה.

כיצד נשמור על העולם שלנו? ההמלצות...

כבן את האורות ונתקו מכשירי חשמל שלא בשימוש!
נצלו אור טבעי בשעות היום, אין צורך להדליק אורות,
פיתחו תריסים!
הרתיחו מים על הגז ולא בקומקום חשמלי, הוא צורך המון
אנרגיה, השתמשו בקומקום שורק...
לדוד השמש התקינו טיימר כדי למנוע בזבז.
הקפידו לפתוח את המקרר רק בעת הצורך.
מלאו את המקרר לכדי 75% מנפחו.
החליפו את הנורות בבית לנורות פלורוסנט הצורכות
חמישית מכמות החשמל שצורכת נורת להט/ליבון,
אורך חייהן ארוך יותר.
דאגו לבידוד תרמי של הבית בחורף ובקיץ.

”יחד מטפחים גינה
בדיר המוגן”

ירקות,
צמחי תבלין
ופרחים
מעשי ידינו

צמחי תבלין
ופרחים
מעשי ידינו
"ירקות"

חוקרים את "השורשים הירוקים" בשיחות ובמשחקים

**חוקרים את
"השורשים הירוקים"
בשיחות
ובמשחקים**

אתרים חשובים בנושא "איכות הסביבה" בישראל ובעולם

<http://www.environment.gov.il>

אתר המשרד לאיכות הסביבה בישראל הוקם במטרה לשרת את ציבור שוחרי איכות הסביבה בארץ ובעולם. האתר מציג את מבנה המשרד, האגפים, המחוזות, היחידות הסביבתיות, והרקע להקמת המשרד. את הנושאים העיקריים בהם עוסק המשרד ניתן למצוא בקיוסק המידע, שם גם ניתן לקבל מידע מעודכן, עצות וטיפים לשמירה על הסביבה. ניתן לקבל גם מידע על מסעות פרסום והסברה וכתבי עת של המשרד.

<http://www.iued.org.il>

"אדם טבע ודין", עמותת משפטנים להגנת הסביבה. העמותה הוקמה בתחילת שנות ה-90 והיא מהחשובות שבישראל. העמותה פועלת באמצעות כלים מדעיים, משפטיים וכלכליים, למען איכות הסביבה בישראל. האתר כולל כתובות של האירגונים הסביבתיים החשובים בישראל וקישוריות למקורות מידע.

<http://www.greenpeace.org>

האתר של ארגון "גרינפיס", מכיל מידע עדכני לגבי כל המערכות בהן פועל הארגון (חומרים מסוכנים, או רדיואקטיבים, אטמוספירה, יערות, אוקיינוסים ועוד רבים), ארכיוני מאמרים, קבצי קול, תמונות וסרטים, מידע על פעילות הספינות שלהם, חדשות אקולוגיות, משרדים אזוריים ואינפורמציה לגבי הארגון עצמו.

<http://www.spni.org>

החברה להגנת הטבע, שהוקמה ב-1954, הינה ארגון שמירת הטבע הגדול בארץ, גדול גם בקנה מידה עולמי (כ-100 אלף חברים). האתר משקף את החברה, הפועלת לשימור הסביבה באמצעות חינוך סביבתי, פיתוח מערכות מידע, סקרים, מחקר, תיירות ופנאי, ובאמצעות מאבקים ציבוריים להגנת הסביבה.

<http://www.parks.org.il>

הרשות לשמירת הטבע והגנים הלאומיים: באתר זה מידע על גנים לאומיים ושמורות טבע, אירועים, הדרכות ופעילויות שונות.

מזמרת סיכום

